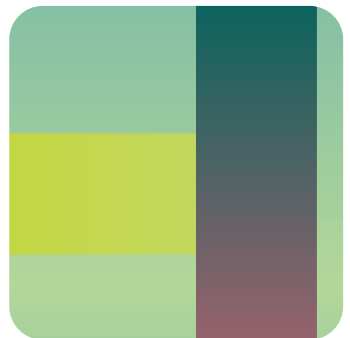
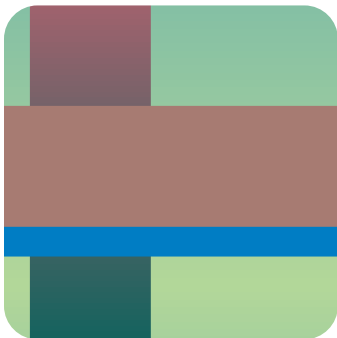

ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, РЕАЛІЗАЦІЇ, ПРОВЕДЕННЯ МОНИТОРИНГУ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**МІНІСТЕРСТВО
РОЗВИТКУ ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ**

Н А К А З

від 21.12.2022

Київ

№ 265

Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад

Відповідно до частини 4 статті 11¹ Закону України «Про засади державної регіональної політики» та пункту 8 Положення про Міністерство розвитку громад та територій України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 року № 197 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 вересня 2019 року № 850),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, що додаються (далі — Методичні рекомендації).
2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Мінрегіону від 30 березня 2016 року № 75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади».
3. Директорату регіональної політики (Подорожний В.) разом з Юридичним департаментом (Гуцул В.) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Мінрегіону.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Івана ЛУКЕРЮ.

В. о. Міністра

Василь ЛОЗИНСЬКИЙ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації,
проведення моніторингу та оцінювання реалізації
стратегій розвитку територіальних громад

ЗМІСТ

I. Основні положення	4
II. Розроблення проекту Стратегії	8
III. Розроблення проекту Плану заходів	17
IV. Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів	20
V. Моніторинг реалізації Стратегії та Плану заходів	22
VI. Додатки	24
Додаток 1. Примірна структура Стратегії розвитку територіальної громади	25
Додаток 2. Форма щодо вивчення потреб бенефіціарів	26
Додаток 3. SWOT-аналіз сильних, слабких сторін територіальної громади, можливостей і загроз	27
Додаток 4. Форма для визначення порівняльних переваг, викликів та ризиків	28
Додаток 5. Дерево цілей	29
Додаток 6. Аналіз відповідності положень Стратегії розвитку територіальної громади Державній стратегії регіонального розвитку України	30
Додаток 7. Система показників для моніторингу реалізації Стратегії розвитку	32
Додаток 8. Перелік проектів місцевого (регіонального) розвитку Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку територіальної громади	33
Додаток 9. Перелік місцевих програм розвитку, що спрямовані на реалізацію Стратегії розвитку територіальної громади	34
Додаток 10. Фінансове забезпечення реалізації Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку територіальної громади	35
Додаток 11. Перелік організаційних заходів Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку територіальної громади	36
Додаток 12. Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії розвитку територіальної громади	37
Додаток 13. Звіт про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку територіальної громади	38

Основні положення

I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад (далі — методичні рекомендації) розроблено для надання методичної допомоги органам місцевого самоврядування при підготовці стратегій розвитку територіальних громад з метою планування їх розвитку, а також забезпечення єдиного підходу до формування документів державної регіональної політики.

1.2. Методичні рекомендації визначають порядок розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, зокрема із використанням RBM-підходів (управління, орієнтоване на результат).

1.3. У методичних рекомендаціях терміни вживаються в таких значеннях:

- ▣ **стратегія розвитку територіальної громади** (далі — Стратегія) — документ стратегічного планування державної регіональної політики, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади, розробляється на період реалізації Державної стратегії регіонального розвитку та відповідної регіональної стратегії розвитку, з урахуванням положень Закону України «Про засади державної регіональної політики»;
- ▣ **план заходів з реалізації стратегії розвитку територіальної громади** (далі — План заходів) — документ реалізації державної регіональної політики, що визначає на середньостроковий період (3-4 роки) заходи, проекти, місцеві програми розвитку, відповідно до завдань, визначених у Стратегії, з визначенням відповідальних виконавців, строків виконання, обсягів і джерел фінансування та індикаторів результативності їх виконання;
- ▣ **RBM-підхід** (управління, орієнтоване на результат, Results-Based Management) — це комплексний підхід, який передбачає визначення конкретних та вимірюваних результатів діяльності у середньостроковій перспективі, послідовність у реалізації визначених пріоритетів та ефективну координацію заінтересованих сторін. Даний підхід сприяє розв'язанню проблем та/або задоволенню потреб жителів територіальної громади на основі стратегічного планування, що передбачає вибір оптимального варіанту досягнення визначених кінцевих результатів, які оцінюються на основі вимірюваних показників;
- ▣ **SWOT-аналіз** — метод стратегічного планування, що базується на встановленні зв'язку між характерними для територіальної громади внутрішніми сильними і слабкими сторонами та зовнішніми можливостями і загрозами, результати якого в подальшому використовуються для визначення системи стратегічних та оперативних цілей розвитку територіальної громади.

Інші терміни вживаються у значеннях, визначених Бюджетним кодексом України, Законом України «Про засади державної регіональної політики» та іншими законодавчими актами.

1.4. Розроблення, затвердження, реалізація, проведення моніторингу та оцінювання реалізації Стратегій є складовими єдиного стратегічного планувального циклу, що передбачає таку послідовність процесів:

- ▣ **аналіз** — вивчення ситуації у територіальній громаді, основних проблем та становища різних груп бенефіціарів, збір статистичних даних, у тому числі у розрізі різних соціальних та вікових груп жінок і чоловіків, проведення необхідних опитувань, фокус-груп із заінтересованими сторонами (проведення на цій основі соціально-економічного та SWOT-аналізу);
- ▣ **планування** — визначення сценаріїв розвитку, стратегічного бачення, стратегічних і оперативних цілей, способів реалізації завдань і заходів, а також визначення ключових результативних показників досягнення встановлених цілей Стратегії;
- ▣ **впровадження** — розроблення та затвердження Плану заходів, формування бюджету з урахуванням цілей, визначених у Стратегії, реалізація місцевих програм розвитку, проектів та заходів, моніторинг досягнення цілей та їх коригування у разі необхідності;
- ▣ **оцінювання** — визначення результатів впливу реалізації Стратегії на розвиток територіальної громади, досягнення запланованих результатів та врахування їх у наступному планувальному циклі.

1.5. Підготовка Стратегії та Плану заходів може здійснюватися з урахуванням Указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», які є орієнтирами для розроблення проектів прогностичних і програмних документів, з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України, вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

1.6. Розроблення Стратегії та Плану заходів ґрунтується на принципах державної регіональної політики, визначених Законом України «Про засади державної регіональної політики», доцільно здійснювати з використанням територіально-орієнтованого та безпекового підходів з урахуванням змін та впливу, завданого збройною агресією проти України.

Територіально-орієнтований підхід передбачає планування розвитку територіальної громади на основі детального вивчення та аналізу можливостей та обмежень для різних населених пунктів та території територіальної громади, підготовку та реалізацію заходів та проектів, які матимуть максимальний позитивний вплив на розвиток громади і не призведуть до погіршення економічної, бюджетної, соціальної, екологічної, демографічної, безпекової та інших сфер в окремих населених пунктах та територіях територіальної громади.

Безпековий підхід передбачає планування розвитку територіальної громади на основі вивчення та аналізу можливого впливу на ситуацію у громаді та її розвиток загроз з боку Російської Федерації, Республіки Білорусь, стихійних лих, кліматичних змін і техногенних катастроф та їх врахування при підготовці програм місцевого розвитку та проектів місцевого (регіонального) розвитку.

1.7. Стратегія та План заходів мають узгоджуватися з відповідною містобудівною документацією, планом відновлення та розвитку регіонів, а також програмою комплексного відновлення області (у разі наявності).

Розроблення проекту Стратегії

II. РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТУ СТРАТЕГІЇ

2.1. Рішення про початок розроблення проекту Стратегії приймається відповідною міською, селищною, сільською радою.

2.2. Розроблення проекту Стратегії здійснюється виконавчим органом міської, сільської, селищної ради на строк та з урахуванням пріоритетів, що визначені Державною стратегією регіонального розвитку України та відповідною регіональною стратегією розвитку.

2.3. Для підготовки проекту Стратегії доцільно утворити робочу групу, яка формується з представників виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій та асоціацій, агенцій регіонального розвитку відповідного регіону, інших юридичних та фізичних осіб (далі — робоча група).

Формування складу робочої групи відбувається з урахуванням необхідності представлення різних соціальних та вікових груп жінок і чоловіків.

У разі створення робочої групи, склад, основні завдання, повноваження робочої групи, а також порядок організації її роботи визначаються положенням та затверджуються в установленому порядку.

З метою організації процесу підготовки проекту Стратегії визначається відповідальний структурний підрозділ виконавчого органу ради.

Рекомендується повідомити суміжні територіальні громади про початок процесу розроблення Стратегії та можливу участь у цьому процесі представників таких громад.

2.4. Для забезпечення публічності і прозорості процесу розроблення проекту Стратегії доцільно:

- повідомити через офіційний вебсайт та/або через засоби масової інформації міської, селищної, сільської ради про початок роботи над проектом Стратегії, з визначенням строків і форми подання пропозицій до нього від заінтересованих сторін;
- проводити (за необхідності) консультації із заінтересованими сторонами та організувати громадське обговорення проекту Стратегії;
- оприлюднювати на офіційному вебсайті міської, селищної, сільської ради звіти про результати розгляду пропозицій заінтересованих сторін до проекту Стратегії.

Громадське обговорення, консультації із заінтересованими сторонами, обговорення в депутатських комісіях проводяться на різних етапах роботи над проектом Стратегії.

2.5. До проекту Стратегії рекомендується включати такі розділи:

- вступ (зазначається коротке обґрунтування підстав розроблення проекту Стратегії);
- аналітична частина;
- SWOT-аналіз;
- сценарії розвитку територіальної громади;
- стратегічне бачення розвитку територіальної громади;
- стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку територіальної громади;
- проведення моніторингу, оцінювання реалізації Стратегії та управління ризиками.

Примірну структуру проекту Стратегії наведено у додатку 1.

2.6. Аналітична частина є основою для здійснення аналізу з метою визначення конкурентних переваг, викликів та ризиків для територіальної громади на період розроблення Стратегії.

Передумовою для розроблення аналітичної частини є збір даних за системою показників, які характеризують стан розвитку території територіальної громади загалом та населених пунктів, що входять до її складу.

При підготовці аналітичних матеріалів здійснюється збір інформації щодо потреб (проблем) бенефіціарів (з розподілом за статтю та віком, а також різними соціально-демографічними категоріями), розвитку окремих частин територіальної громади, які відрізняються специфікою проблем соціально-економічного розвитку, які потребують вирішення на місцевому (регіональному) рівні та розкриття потенціалу, а також функціональних типів територій, що визначені у відповідності до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Джерелами інформації для визначення стану розвитку територіальної громади можуть бути:

- первинна статистична інформація та адміністративні дані територіальної громади;
- офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, адміністративні дані та показники територіальних органів інших центральних органів виконавчої влади, обласної держадміністрації тощо;
- актуальна містобудівна документація щодо території, на якій реалізуються повноваження відповідної міської, селищної, сільської ради,

а також концепція інтегрованого розвитку території територіальної громади, програма комплексного відновлення території територіальної громади (за наявності);

- результати анкетного та/або інтерактивного опитування заінтересованих сторін, результати проведення фокус-груп та інше.

Форму щодо вивчення потреб бенефіціарів наведено у додатку 2.

У процесі підготовки аналітичної частини проекту Стратегії можуть використовуватись картографічні, ілюстраційні та інші матеріали, зокрема економіко-географічні карти та схеми, кадастрові карти, фотоматеріали тощо.

В аналітичній частині зазначається інформація щодо:

- історичного розвитку територіальної громади;
- географічного розташування територіальної громади (місце в адміністративно-територіальному устрої; перелік населених пунктів, що входять до складу територіальної громади; перелік старостинських округів; відстань до адміністративного центру області, району, суміжних адміністративно-територіальних одиниць тощо);
- природно-ресурсного потенціалу (ландшафтних особливостей, рельєфу, земельних ресурсів, гідрологічних та кліматичних умов, корисних копалин, природно-заповідного фонду, стану навколишнього природного середовища та ін.);
- характеристики населення та трудових ресурсів (чисельність населення у розрізі населених пунктів; розподіл за віковими групами, рівнем освіти; природний та міграційний рух населення; загальні тенденції зміни зайнятості населення, рівня безробіття; рівень середньої заробітної плати; чисельність жителів, які потребують соціальної підтримки та зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб; структура зайнятості за видами економічної діяльності; доходи жителів громади (середня заробітна плата). Доцільно здійснювати аналіз демографічної ситуації та ринку праці з розподілом за статтю, зокрема шляхом побудови статево-вікової піраміди населення територіальної громади (графічне зображення його розподілу за статтю та віком);
- наявної інфраструктури:
  - транспортної — наявність маршрутів громадського транспорту, протяжність та якість автомобільних доріг, інформація про залізничне, водне та повітряне сполучення;

- житлово-комунальної — житловий фонд, наявність, стан та протяжність комунікацій (теплопостачання, електропостачання, водопроводи, очисні споруди, системи водовідведення), поводження з побутовими відходами;
- поштової та зв'язку (доступ до електронних комунікаційних мереж загального користування, в тому числі широкосмугового інтернету);
- соціальної (наявність та характеристики закладів науки та освіти, охорони здоров'я, культури та дозвілля);
- торгівлі та послуг;
- туристичної;
- містобудівної документації, а також концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади та програми комплексного відновлення території територіальної громади (у разі наявності);
- відповідності регіональній стратегії розвитку (плану відновлення та розвитку регіонів та програмі комплексного відновлення області (у разі наявності));
- економічного розвитку (галузева структура економіки та її спеціалізація; суб'єкти господарювання та їх характеристика; потенційні інвестиційні майданчики (вільні земельні ділянки, комерційні приміщення, незадіяні виробничі площі тощо);
- фінансового стану та бюджету територіальної громади (структура доходів та видатків бюджету, найбільші платники податків);
- органів управління громадою;
- органів самоорганізації населення та громадських об'єднань;
- результатів опитування заінтересованих сторін;
- інше.

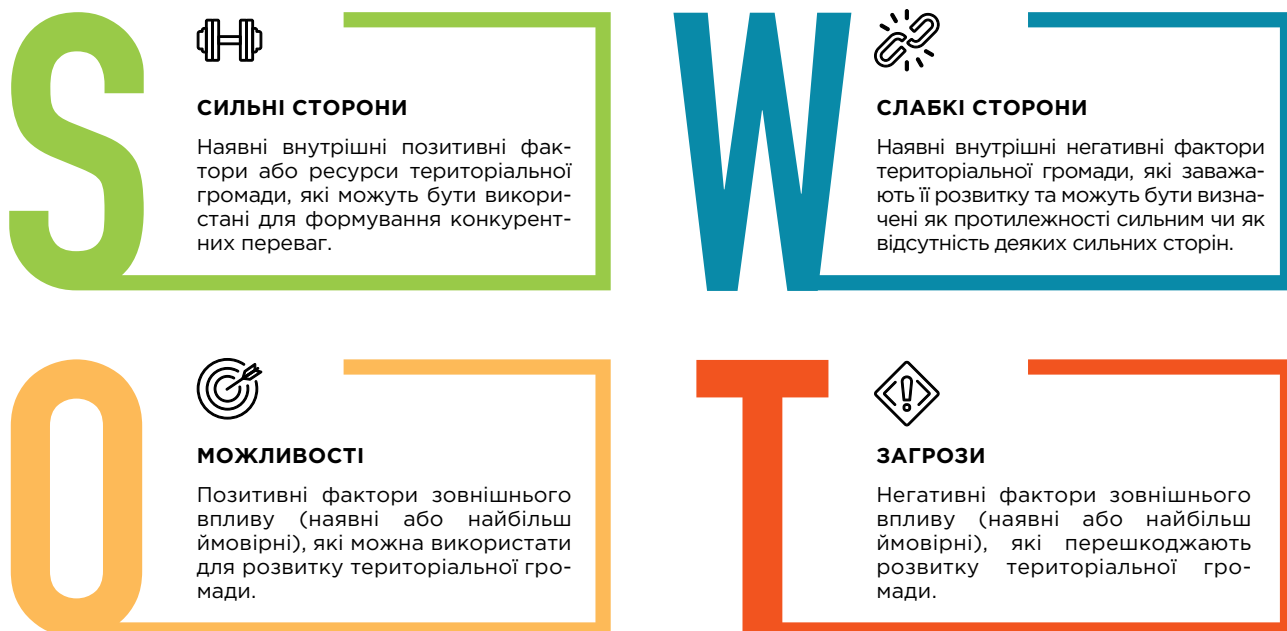
Для визначення об'єктивного стану розвитку територіальної громади використовуються показники соціально-економічного розвитку у розрахунку на одну особу населення, в тому числі у порівнянні з середніми показниками відповідного регіону та суміжних територіальних громад інших регіонів (у разі наявності).

Аналіз даних здійснюється з урахуванням зміни значень показників у динаміці за останні три—п'ять років (у разі наявності).

На основі соціально-економічного аналізу виявляються тенденції та основні проблеми розвитку територіальної громади, а також внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на її розвиток.

2.7. Характеристика порівняльних переваг, викликів та ризиків перспективного розвитку територіальної громади здійснюється на основі оцінки стартових умов місцевого розвитку шляхом SWOT-аналізу.

Складовими SWOT-аналізу є:

SWOT-аналіз здійснюється за формою, що наведена у додатку 3 (у тому числі з використанням різних інформаційно-довідкових матеріалів).

На основі SWOT-аналізу виявляються логічні взаємозв'язки між внутрішніми (сильні та слабкі сторони) та зовнішніми (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для розвитку територіальної громади. Визначені взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для формулювання сценаріїв, стратегічних та оперативних цілей розвитку територіальної громади.

Визначення порівняльних переваг, викликів та ризиків рекомендується здійснювати за формою згідно з додатком 4.

2.8. У сценарії розвитку формується найбільш ймовірний варіант розвитку територіальної громади на відповідний період. Сценарій має описувати послідовність подій від теперішнього до майбутнього стану розвитку територіальної громади, що ґрунтується на припущеннях, які стосуються формування комбінацій сильних та слабких сторін, можливостей та загроз.

Необхідною умовою для підготовки сценаріїв є прогнози, побудовані на статистично зафіксованих тенденціях і кількісних показниках, з урахуванням особливостей функціонування тих секторів і сфер економіки, які є найбільш вагомими для цієї території, та тих, що демонструють тенденцію до прискоро-

реного зростання. Це можливо здійснювати на підставі демографічного та економічного прогнозів розвитку територіальної громади, а також шляхом публічного обговорення.

Визначається та опрацьовується декілька варіантів сценаріїв розвитку: інерційний та альтернативні (оптимістичний і песимістичний).

Сценарії формулюються у формі опису демографічних, економічних, соціальних та інших важливих характеристик громади у їх динаміці для вибору одного із можливих сценаріїв для подальшого планування.

Інерційний сценарій формується на основі припущень, що протягом тривалого часу вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на стан територіальної громади залишиться незмінним.

Альтернативні сценарії необхідні для подальшого перегляду, корекції та уточнення цілей розвитку (у разі потреби).

Оптимістичний сценарій ґрунтується на припущеннях, що будуть сформовані найсприятливіші зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які територіальна громада здатна створити самостійно) фактори впливу.

Песимістичний сценарій є результатом критичної оцінки та врахування негативного впливу зовнішніх і внутрішніх факторів.

Оцінювання сценаріїв розвитку передбачає аналіз можливих позитивних та негативних впливів застосування кожного з них на різні соціально-демографічні групи заінтересованих сторін.

Здійснення вибору сценарію відбувається на публічному засіданні робочої групи, з представленням напрацювань до проекту стратегії (результатів соціально-економічного аналізу, опитувань заінтересованих сторін, фокус-груп, прогнозів та можливих сценаріїв розвитку).

Відповідно до обраного сценарію формулюється стратегічне бачення територіальної громади.

2.9. Стратегічне бачення представляє стислий і узагальнений опис перспективи сталого розвитку територіальної громади в довгостроковому періоді з урахуванням її унікальних особливостей.

Стратегічне бачення окреслює узгоджене, всебічне та оптимістичне формування майбутнього територіальної громади, зокрема в економічній, соціальній, екологічній та інноваційній сферах, що є основою для визначення стратегічних та оперативних цілей.

2.10. Стратегічні цілі — це стисле та конкретне формулювання бажаних результатів, які впливають із стратегічного бачення розвитку територіальної громади, та яких планується досягти в результаті реалізації стратегії за визначений період.

Для визначення стратегічних цілей рекомендується використовувати комплексний підхід, тобто створювати систему від 2 до 4 цілей, які мають відображати потреби бенефіціарів та орієнтири розвитку територіальної громади у різних сферах.

Доцільно не менше ніж одну стратегічну ціль передбачити для розвитку пріоритетних видів економічної діяльності територіальної громади з урахуванням інноваційної складової для підвищення рівня конкурентоспроможності територіальної громади та ефективного використання її внутрішнього потенціалу.

Кожна стратегічна ціль конкретизується в оперативних цілях, які спрямовуються на задоволення потреб бенефіціарів, розв'язання основних проблем та використання можливостей територіальної громади.

Для досягнення стратегічної цілі можуть визначатися декілька оперативних цілей.

Оперативні цілі — це сформульовані бажані конкретні позитивні результати, які необхідно досягти для реалізації певної стратегічної цілі.

Для кожної з передбачених оперативних цілей доцільно визначити перелік завдань, спрямованих на її досягнення, а також показники результативності, необхідні для визначення досягнення цілі.

Завдання є складовими досягнення оперативних цілей.

Завдання передбачає заздалегідь визначений результат, який потрібно отримати, обсяг роботи, який потрібно виконати, заходи, які потрібно здійснити для досягнення кожної з оперативних цілей (наприклад: «зроблено», «забезпечено», «підготовлено», «укладено»).

Взаємозв'язок та ієрархія цілей і завдань відображається у вигляді «дерева цілей», структуру якого наведено у додатку 5.

Після формування «дерева цілей» здійснюється аналіз відповідності положень Стратегії відповідній регіональній стратегії розвитку та Державній стратегії регіонального розвитку України. Аналіз здійснюється шляхом порівняння стратегічних та оперативних цілей вказаних стратегічних документів, за формою згідно з додатком 6.

2.11. Для здійснення моніторингу, оцінювання реалізації Стратегії та управління ризиками визначається система показників, строки проведення моні-

торингу та оцінювання реалізації стратегії, а також відповідальний за їх проведення структурний підрозділ виконавчого органу міської, селищної, сільської ради.

Відповідно до управління, орієнтованого на результат (RBM) для моніторингу має бути обрано релевантні показники, які можна виміряти або розрахувати та на основі яких здійснюється висновок щодо успішності реалізації стратегії.

Такі показники поділяються на:

- ▣ показники продукту (короткострокові досягнення);
- ▣ показники результату (середньострокові наслідки);
- ▣ показники впливу (довгострокові зміни).

Можуть використовуватись кількісні (вимірюють об'єктивні дані) та якісні показники (відображають ставлення та сприйняття заінтересованими сторонами досягнутого результату та змін, що відбулися). Усі показники мають бути нейтральними (тобто не вказувати напряму зміни, як приклад: збільшення, зменшення, підвищення тощо).

Для відстеження прогресу реалізації стратегії до кожного показника визначаються: базове значення (вимірюється до початку реалізації Стратегії); проміжне значення (станом на конкретний період) та цільове значення (результат реалізації Стратегії).

Система показників має характеризувати виконання кожної стратегічної та оперативної цілі стратегії (додаток 7).

У процесі підготовки Стратегії доцільно передбачити усі можливі потенційні ризики, які можуть негативно вплинути на її реалізацію.

2.12. Затвердження Стратегії відбувається на пленарному засіданні сільської, селищної, міської ради відповідної територіальної громади протягом дванадцяти місяців з дня затвердження відповідної регіональної стратегії розвитку на відповідний період.

Затверджена в установленому порядку Стратегія розміщується на офіційному вебсайті відповідної ради, про що інформується обласна державна адміністрація.

Рішення про внесення змін до Стратегії вноситься на розгляд чергової сесії відповідної ради. Про прийняття рішення щодо внесення змін до Стратегії інформується обласна державна адміністрація.

Розроблення проекту Плану заходів

III. РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТУ ПЛАНУ ЗАХОДІВ

3.1. Реалізація Стратегії здійснюється на основі Планів заходів з її реалізації. План заходів розробляється для забезпечення виконання завдань, визначених Стратегією та затверджується відповідною міською, селищною, сільською радою.

3.2. План заходів розробляється строком на три роки та наступні чотири роки строку дії Стратегії, з урахуванням пріоритетів, що визначені Державною стратегією регіонального розвитку України та відповідною регіональною стратегією розвитку та складається із організаційних заходів і проектів місцевого (регіонального) розвитку, місцевих програм розвитку, відповідно до завдань, основою для яких є стратегічні та оперативні цілі, визначені Стратегією.

Проект Плану заходів на перші три роки подається на затвердження відповідній міській, селищній, сільській раді, одночасно із проектом Стратегії на новий період або не пізніше ніж через 3 місяці після затвердження Стратегії.

Проект Плану заходів на наступні чотири роки подається на затвердження відповідній міській, селищній, сільській раді не пізніше ніж за 3 місяці до завершення строку реалізації першого етапу Стратегії.

3.3. Підготовка Плану заходів, контроль за станом та строками виконання здійснюється виконавчим комітетом міської, селищної, сільської ради територіальної громади, а контроль за цільовим використанням коштів — головними розпорядникам коштів.

Для розроблення Плану заходів виконавчому органу ради доцільно:

- ▣ визначити відповідальні структурні підрозділи (з урахуванням кількості стратегічних цілей);
- ▣ розмістити у засобах масової інформації та на офіційному вебсайті відповідної місцевої ради повідомлення про початок збору пропозицій (ідей) щодо проектів місцевого (регіонального) розвитку до Плану заходів, із зазначенням вимог щодо оформлення пропозицій, терміну та способу їх подання, а також критерії, яким мають відповідати зазначені проекти.

3.4. Відбір проектів місцевого (регіонального) розвитку здійснюється на засіданні робочої групи (у разі потреби можуть утворюватись окремі підгрупи) шляхом опрацювання та узагальнення отриманих пропозицій (ідей). Критеріями відбору таких проектів є їх відповідність завданням та цілям визначеним Стратегією (реалістичність, організаційна спроможність, ресурсозабезпеченість). Відібрані проекти місцевого (регіонального) розвитку включаються до Плану заходів на відповідний період.

Перелік відібраних проектів місцевого (регіонального) розвитку, які впроваджуються, формується за формою, наведеною у додатку 8.

На досягнення цілей та виконання завдань, визначених у Стратегії, може бути передбачено розроблення місцевих програм розвитку, а також можуть бути враховані чинні місцеві програми розвитку, що впроваджуються.

Перелік чинних місцевих програм розвитку та місцевих програм розвитку, які заплановано розробити, зазначаються в окремому додатку до Плану заходів за формою, наведеною у додатку 9.

Проекти місцевого (регіонального) розвитку, що мають спільну мету, можуть реалізовуватися в межах місцевих програм розвитку та включаються до таких програм.

Джерела та обсяг необхідного фінансового забезпечення реалізації Плану заходів на відповідний період визначаються за формою, наведеною у додатку 10.

Послідовні дії виконавчих органів міської, селищної, сільської ради територіальної громади, спрямовані на досягнення цілей та виконання завдань, визначених у Стратегії (організаційні заходи), визначаються за формою, наведеною у додатку 11.

3.5. Для забезпечення публічності та прозорості підготовки Плану заходів проводиться громадське обговорення та консультації (за необхідності) з заінтересованими сторонами для узгодження позицій щодо місцевих програм розвитку, організаційних заходів та проектів місцевого (регіонального) розвитку, які пропонуються для включення до Плану заходів.

3.6. У Плані заходів зазначаються строки проведення моніторингу та оцінювання його реалізації, а також відповідальний за їх проведення структурний підрозділ виконавчого органу міської, селищної, сільської ради.

IV

**Фінансове
забезпечення
реалізації Стратегії
та Плану заходів**

IV. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ

4.1. Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів здійснюється за рахунок:

- ▣ коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- ▣ коштів місцевих бюджетів;
- ▣ коштів, що надходять до державного бюджету в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;
- ▣ коштів інвесторів, у тому числі на умовах державно-приватного партнерства, власних коштів підприємств;
- ▣ інших джерел, не заборонених законодавством.

Моніторинг реалізації Стратегії та Плану заходів

V. МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ

5.1. Моніторинг є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації, що проводиться з метою відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до стратегічних, оперативних цілей та завдань, визначених у Стратегії.

5.2. Моніторинг Стратегії здійснюється щороку, шляхом порівняння базових та фактичних значень показників та відображається у звіті, який оприлюднюється на офіційному вебсайті місцевої ради. Примірну форму звіту наведено у додатку 12.

Моніторинг Плану заходів відбувається двічі на рік на основі відстеження виконання визначених індикаторів оцінки результативності за формою, визначеною у додатку 13.

Звіти про моніторинг подаються в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду на розгляд відповідної ради.

5.3. Оцінювання реалізації Стратегії та Плану заходів проводиться після завершення строку їх реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації стосовно досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного та екологічно-збалансованого розвитку територіальної громади та інформації щодо сталості змін з метою прийняття необхідних управлінських рішень та необхідних коригувань.

На основі здійснення оцінювання складається заключний звіт, який містить результати порівняння фактичних та цільових значень показників; досягнення запланованих цілей; задоволення потреб різних груп заінтересованих осіб; наявних незапланованих змін та впливів; діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих); ефективності механізмів реалізації, ресурсних витрат, стійкості результатів Стратегії.

Оцінювання може бути **внутрішнім** (проводиться виконавцями Стратегії) та **зовнішнім** (проводиться із залученням експертів).

Заключний звіт щодо оцінювання реалізації Стратегії та Плану заходів не пізніше трьох місяців після закінчення звітного періоду подаються на розгляд відповідної ради та оприлюднюються на офіційному вебсайті громади та/або у місцевих засобах масової інформації.

Додатки

Завантажити додатки
у форматі MS Word

<http://bit.ly/3YGz2jo>

**Додаток 1
до пункту 2.5. Розділу II
Методичних рекомендацій**

ПРИМІРНА СТРУКТУРА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Вступ

Розділ 1. Аналітична частина

- ▣ історичний розвиток;
- ▣ географічне розташування;
- ▣ природно-ресурсний потенціал;
- ▣ характеристика населення та трудових ресурсів;
- ▣ наявна інфраструктура (транспортна, житлово-комунальна, поштова та зв'язок, соціальна, торгівлі та послуг туристична);
- ▣ містобудівна документація, а також концепція інтегрованого розвитку території територіальної громади, програма комплексного відновлення території територіальної громади (у разі наявності);
- ▣ інформація щодо відповідності регіональній стратегії розвитку (плану відновлення та розвитку регіонів та програмі комплексного відновлення області (у разі наявності);
- ▣ економічний розвиток;
- ▣ фінансовий стан та бюджет територіальної громади;
- ▣ органи управління громадою;
- ▣ органи самоорганізації населення та громадських об'єднань;
- ▣ результати опитування заінтересованих сторін;
- ▣ інше.

Розділ 2. SWOT-аналіз

Розділ 3. Сценарії розвитку територіальної громади

Розділ 4. Стратегічне бачення розвитку територіальної громади

Розділ 5. Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку територіальної громади

Розділ 6. Проведення моніторингу, оцінювання реалізації Стратегії та управління ризиками

Додаток 2
до пункту 2.6. Розділу II
Методичних рекомендацій

ФОРМА ЩОДО ВИВЧЕННЯ ПОТРЕБ БЕНЕФІЦІАРІВ

Бенефіціари*	Чисельність групи	Потреби	Проблеми**	Пропозиції

* — зазначаються різні вікові та соціальні групи жінок та чоловіків, в т.ч. вразливі;

** — зазначаються наявні проблеми фізичного, економічного, ресурсного, юридичного, культурного, часового характеру, інші)

Додаток 3
до пункту 2.7. Розділу II
Методичних рекомендацій

SWOT-АНАЛІЗ

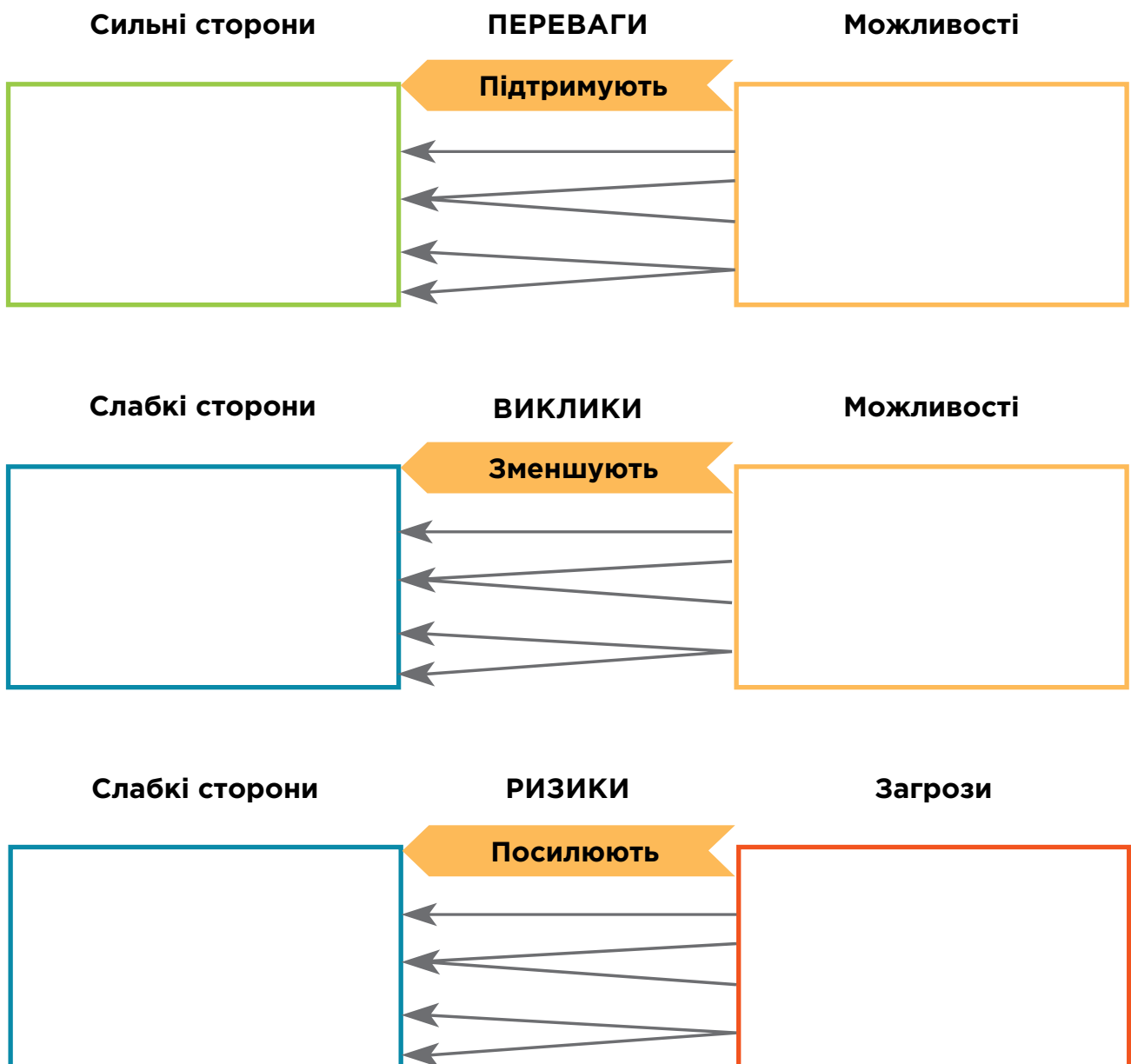
сильних, слабких сторін територіальної громади, можливостей і загроз

СИЛЬНІ СТОРОНИ (позитивні фактори громади, які можуть бути використані для її розвитку)	СЛАБКІ СТОРОНИ (негативні фактори громади, які заважають її розвитку)
<ul style="list-style-type: none"> ■ ..... ■ ..... ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ..... ■ ..... ■ .....
МОЖЛИВОСТІ (позитивні фактори зовнішнього впливу, які сприяють розвитку громади)	ЗАГРОЗИ (негативні фактори зовнішнього впливу, які заважають розвитку громади)
<ul style="list-style-type: none"> ■ ..... ■ ..... ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ..... ■ ..... ■ .....

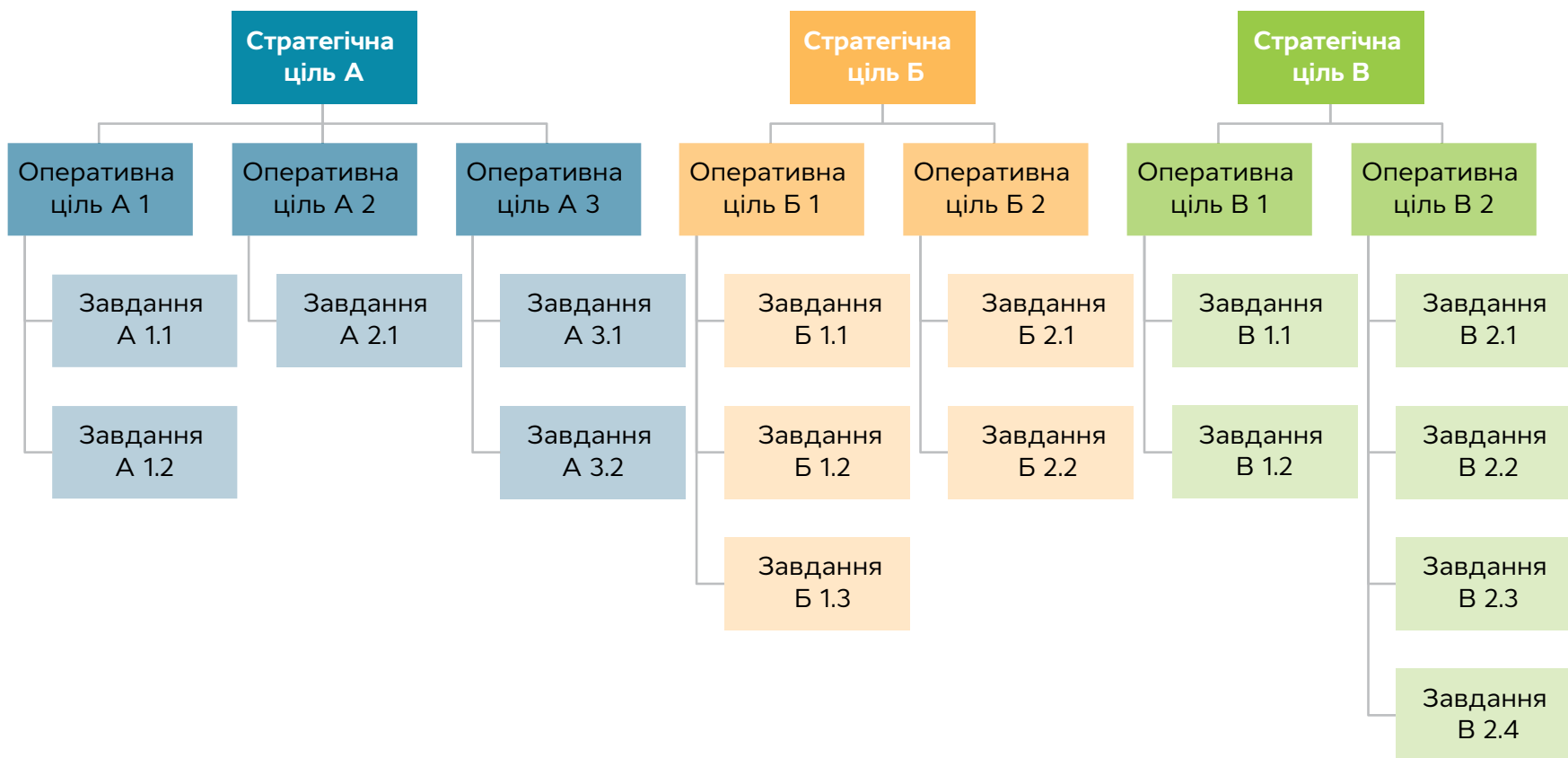
Додаток 4
до пункту 2.7. Розділу II
Методичних рекомендацій

ФОРМА

для визначення порівняльних переваг, викликів та ризиків

ДЕРЕВО ЦІЛЕЙ

Додаток 6
до пункту 2.10. Розділу II
до Методичних рекомендацій

АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ

положень Стратегії розвитку _____ територіальної громади
Державній стратегії регіонального розвитку України

Стратегічні та оперативні цілі	Стратегічна ціль А Стратегії*	Оперативна ціль А1 Стратегії	Оперативна ціль А2 Стратегії	Оперативна ціль А3 Стратегії	...
Стратегічна ціль 1 Державної стратегії регіонального розвитку України					
Оперативна ціль 1.1 Державної стратегії регіонального розвитку України					
Оперативна ціль 1.2 Державної стратегії регіонального розвитку України					
Оперативна ціль 1.3 Державної стратегії регіонального розвитку України					
Оперативна ціль 1.4 Державної стратегії регіонального розвитку України					
...					

*У клітинках зазначається ступінь зв'язку окремих цілей: відмічається як «++» (сильний зв'язок) або «+» (опосередкований зв'язок).

**Продовження додатку 6
до пункту 2.10. Розділу II
до Методичних рекомендацій**

АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ

положень Стратегії розвитку _____ територіальної громади
Стратегії регіонального розвитку _____ області

Стратегічні та оперативні цілі	Стратегічна ціль А Стратегії	Оперативна ціль А1 Стратегії	Оперативна ціль А2 Стратегії	Оперативна ціль А3 Стратегії	...
Стратегічна ціль 1 відповідної регіональної стратегії розвитку					
Оперативна ціль 1.1 відповідної регіональної стратегії розвитку					
Оперативна ціль 1.2 відповідної регіональної стратегії розвитку					
Оперативна ціль 1.3 відповідної регіональної стратегії розвитку					
Оперативна ціль 1.4 відповідної регіональної стратегії розвитку					
...					

*У клітинках зазначається ступінь зв'язку окремих цілей: відмічається як «++» (сильний зв'язок) або «+» (опосередкований зв'язок)

СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ

Стратегічна ціль	Оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення	Проміжне значення	Цільове значення	Джерело даних
1.	1.1.						
	1.2.						
	...						
2.	2.1.						
	2.2.						
	...						
...							

ПЕРЕЛІК

Проектів місцевого (регіонального) розвитку плану заходів на ___— ___ роки
з реалізації Стратегії розвитку _____ територіальної громади на ___— ___ роки

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проекту місцевого (регіонального) розвитку*	Період реалізації проекту місцевого (регіонального) розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності

* для проектів місцевого (регіонального) розвитку, які реалізуються, зазначається: «реалізація триває».

ПЕРЕЛІК

місцевих програм розвитку, що спрямовані на реалізацію
Стратегії розвитку _____ територіальної громади на ___ – ___ роки

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямована програма	Назва програми місцевого розвитку*	Період реалізації	Відповідальний за виконання (реалізацію)	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності

* для місцевих програм розвитку, розробка яких запланована, зазначається: «проект».

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

реалізації Плану заходів на ___— ___ роки з реалізації
Стратегії розвитку _____ територіальної громади на ___— ___ роки

№	Назва програми місцевого розвитку/ Назва проекту місцевого (регіонального) розвитку	Орієнтовна потреба на період реалізації плану заходів на _____ роки											Загальний обсяг фінансування проекту/ програми за весь період реалізації	
		всього	в тому числі за джерелами фінансування:									разом		
			кошти бюджету територіальної громади			кошти державного бюджету			інші джерела					
			разом	в тому числі по роках			разом	в тому числі по роках			разом			в тому числі по роках
1 рік	2 рік	3 рік*		1 рік	2 рік	3 рік*		1 рік	2 рік	3 рік*				
Програми місцевого розвитку (в тому числі, які реалізуються через проекти)**														
1.	Програма А													
	Програма Б - проект Б1 - проект Б2													
	...													
Проекти місцевого (регіонального) розвитку***														
	Проект 1													
	Проект 2													
	...													

* у випадку реалізації другого етапу стратегії зазначається четвертий рік реалізації;

** для місцевих програм розвитку, розробка яких запланована, зазначається: «проект»;

*** для проектів місцевого (регіонального) розвитку, які реалізуються, зазначається: «реалізація триває».

ПЕРЕЛІК ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

Плану заходів на ___ – ___ роки з реалізації
Стратегії розвитку _____ територіальної громади на ___ – ___ роки

№	Завдання Стратегії	Захід	Період реалізації заходу	Відповідальний за виконання	Індикатори результативності
1.					
2.					
...					

ЗВІТ

про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії розвитку
_____ територіальної громади на ___ – ___ роки за 20__ рік

Ціль Стратегії	Назва показника моніторингу	Базове значення показника у ____ році	Прогнозоване проміжне значення показника у ____ році	Фактичне значення показника у ____ році
Назва стратегічної цілі А				
Назва оперативної цілі А1				
...				
Назва стратегічної цілі Б				
Назва оперативної цілі Б1				
...				

ВИСНОВКИ: (зазначається поточний стан розвитку громади; досягнення показників; стан виконання запланованих завдань; рівень досягнення цілей Стратегії; необхідність коригування Стратегії).

ЗВІТ

про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації
Стратегії розвитку _____ територіальної громади за 20__ рік

№	Найменування завдання Стратегії	Захід / проект місцевого (регіонального) розвитку	Період реалізації заходу / проекту місцевого розвитку	Строк реалізації заходу / проекту місцевого (регіонального) розвитку		Стан фінансування проекту місцевого (регіонального) розвитку		Індикатор результативності виконання заходу / проекту місцевого (регіонального) розвитку	Стан виконання заходу / проекту місцевого (регіонального) розвитку
				план	факт	план	факт		

ВИСНОВКИ: (зазначається стан виконання запланованих завдань; необхідність коригування Плану заходів / Стратегії).

Міністерство розвитку
громад та територій України

ДЕРЖАВНА
РЕГІОНАЛЬНА
ПОЛІТИКА

